

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
O. M. BEKETOV NATIONAL UNIVERSITY OF URBAN ECONOMY IN KHARKIV,
UKRAINE**

**XIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**"ФІНАНСОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ"**

**XIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

**"FINANCIAL AND INFORMATIONAL AND ANALYTICAL SUPPORT
OF BUSINESS SECURITY IN CONDITIONS OF THE MILITARY ECONOMY
AND POST-WAR RECONSTRUCTION: CHALLENGES AND PROSPECTS "**

МАТЕРІАЛИ / BOOK OF ABSTRACTS

13–15 листопада 2024 року, м. Харків / 13–15 November 2024, Kharkiv

УДК 336-049.5:351.863:338.246.8](477)(06)
Ф59

Фінансове та інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки
Ф59 бізнесу в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення:
виклики та перспективи : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф.,
Харків, 13–15 листопада 2024 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва
ім. О. М. Бекетова [та ін. ; редкол.: Н. Є. Лелюк, І. А. Краївська]. –
Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 175 с.

УДК 336-049.5:351.863:338.246.8](477)(06)

finance may increase as digital solutions increase banks' internal efficiency and reduce the cost of banking services, which is a win-win scenario for both banks and corporates.

2. By automating standard operations, banks can significantly increase their revenues by attracting previously unwilling customers.

3. Banks can also earn additional income from trade finance fees

4. There will be a growing demand for software engineers, integration engineers, data scientists, data analysts and other 'technical' roles to work on trade finance projects. By developing in-house software development departments, banks will be able to use their own resources to improve products.

5. The introduction of blockchain technology will also eliminate excess labour required for paperwork, in addition to courier costs associated with the exchange of letters of credit between parties.

6. Digital technologies have already helped banks reduce the risks associated with trade finance. They obviously increase the amount of data available for credit rating, speed and accuracy of customer due diligence and anti-money laundering and counter-terrorist financing activities, customer identification procedures, and reduce the likelihood of human error.

7. The use of smart contracts makes economic sense when the transaction is expensive or there are repeated obligations (when using a standardised contract form).

It can be concluded that the practice of implementing digital products shows that transactions using trade finance instruments via blockchain platforms will eventually become a global standard. This is likely to happen in the current decade. The process of consolidation is already underway: small platforms are leaving the market, while large ones receive investments, develop and attract more participants.

References:

1. International Chamber of Commerce publication. Two new digital trade services launched in the origin area. 2022. URL: <https://iccwbo.org/media-wall/news-speeches/two-new-digital-trade-services-launched-in-the-origin-area>.

2. IMARC Group. Trade Finance Market: Global Industry Trends, Share, Size, Growth, Opportunity and Forecast 2022–2027. URL: <https://www.imarcgroup.com/trade-finance-market>.

3. World's Trade Organization publication. Trade finance and SMEs. Bridging the gaps in provision. 2016. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tradefinsme_e.pdf.

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА СТРУКТУРУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УКРАЇНІ

Писарчук О. В., канд. екон. наук, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків

Соціально-економічне становище в Україні за період проведення воєнних дій зазнало суттєвих змін. З огляду на необхідність відновлення економіки та інфраструктури України, питання структури підготовки фахівців набуває особливого значення. Формування системи підготовки кадрів, яка відповідатиме актуальним вимогам ринку праці, є ключовим завданням для забезпечення

сталого економічного розвитку та посилення інституційного потенціалу країни. Повоєнне відновлення економіки потребує фахівців, здатних вирішувати завдання в різних галузях, з одночасним охопленням галузей, які є пріоритетними в стратегічному розвитку, так і галузей, необхідних для оперативного відновлення країни та надання нового імпульсу для розвитку економіки, включаючи інженерію, енергетику, екологію, менеджмент, ІТ-сектор та інші. Системний підхід до планування підготовки кадрів дозволить збалансувати кадрові потреби з ресурсами, що має критичне значення для створення ефективного людського капіталу, здатного забезпечити як економічне зростання, так і стійкість країни у довгостроковій перспективі. Тому глибоке осмислення структури підготовки кадрів, оптимізація освітніх програм, а також запровадження ефективних фінансових інструментів є надзвичайно важливими для перетворення національної економіки в конкурентоспроможну та інноваційно орієнтовану.

Однією з ключових особливостей підготовки кадрів є те, що це довготривалий процес, що зумовлює суттєвий часовий інтервал між визначенням потреб у фахівцях та їхнім виходом на ринок праці як повноцінної, якісної робочої сили. Відтак, для формування актуальної структури підготовки фахівців необхідно враховувати майбутні економічні потреби країни. Крім того, існує часовий лаг між початком фінансування освітнього процесу та моментом, коли країна отримає економічну віддачу від таких інвестицій, адже фахівці почнуть створювати частку національного доходу лише після виходу на ринок праці. Це означає, що державна підтримка освіти вимагає стратегічного планування і передбачення майбутніх пріоритетів економічного розвитку, щоб зменшити ризик невідповідності між підготовленими фахівцями та реальними потребами економіки.

Слід звернути увагу на наявність суттєвих диспропорцій в структурі підготовки фахівців вищої освіти протягом останніх майже десяти років. В сучасних умовах ринок праці демонструє чітко виражену розбіжність між потребами роботодавців та компетенціями випускників закладів вищої освіти. Спостерігаємо тенденцію, за якої структура підготовки фахівців та структура випускників ЗВО не задовольняє потреби ринку [1], вимоги та очікування роботодавців.

Як наслідок, зростає кількість випадків, коли випускники змушені шукати роботу за межами своєї спеціальності або опановувати нові навички, щоб адаптуватися до умов сучасного бізнес-середовища. Це свідчить про наявність системної невідповідності, що, з одного боку, ускладнює кар'єрну реалізацію молодих спеціалістів, а з іншого — обмежує можливості підприємств щодо залучення кваліфікованих кадрів, підготовлених відповідно до специфічних потреб галузей.

Серед негативних наслідків такої ситуації можна визначити наступне. З одного боку відбувається неефективне використання ресурсів на підготовку фахівців з вищою освітою, зокрема фінансових, незалежно від джерела фінансування підготовки, за рахунок бюджетних коштів або за власний рахунок, кошти фізичних або юридичних осіб. З іншого боку, виникає потреба в витратах

додаткових фінансових ресурсів на перепідготовку та підвищення кваліфікації таких

В роботі [2] виокремлено проблему щодо нераціонального розподілу бюджетного замовлення на підготовку фахівців за певною спеціальністю між ЗВО. А саме, акцент зроблено на наявності значної кількості здобувачів освіти, підготовка яких фінансується за рахунок бюджетних коштів, в групах, з наднизькою загальною чисельністю здобувачів. Водночас виявлено, що за певною спеціальністю підготовка в малочисельних групах здійснюється одночасно в кількох ЗВО. І така тенденція продовжується протягом тривалого періоду. Наслідком систематичного нераціонального розподілу бюджетного замовлення стає зростання чисельності випускників із неналежним рівнем якості підготовки. Ринок праці з одного боку формально перенасичений пропозиціями за певними спеціальностями, а з іншого боку вони не відповідають сучасним потребам.

В наукових дослідженнях вітчизняних та іноземних науковців, серед яких Пономаренко В.С. [1], Лондар [3] та інші розкрито сутність та значущість такого фінансового інструменту, як бюджетне замовлення на підготовку фахівців. Однак використання цього фінансового інструменту не завжди є ефективним, що обумовлює потребу в подальших дослідженнях.

Залучення альтернативних джерел фінансування, зокрема шляхом використання банківських кредитів, навчальних ваучерів та інших механізмів, на практиці не отримало належної підтримки та поширеного впровадження внаслідок низки обмежувальних факторів. Попри наявність законодавчої бази, яка гарантує можливість громадянам доступу до державного пільгового цільового кредитування, спостерігається практично повна відсутність зацікавленості з боку комерційних банків. Останні демонструють недостатній інтерес до надання цільових кредитів для навчання, що обумовлено відсутністю достатніх мотивуючих стимулів для фінансових установ. Це створює перешкоди для реалізації потенційно корисних фінансових інструментів, спрямованих на розширення доступу до освіти.

Відносно новим фінансовим інструментом для ринку освітніх послуг України, з певною мірою державного впливу та можливістю регулювання стало запровадження у 2024 році державних освітніх грантів для вступників, які спрямовані на часткове покриття витрат вартості контракту для здобуття вищої освіти. Основна особливість цієї програми полягає в тому, що фінансування спрямовується безпосередньо студентам, а не закладам освіти. Це дозволяє студентам використовувати кошти при переході між закладами, зберігаючи фінансову підтримку при зміні університету або спеціальності. Градація розмірів варіюється залежно від результатів вступних іспитів та обраної спеціальності. Наприклад, студенти, які обирають дефіцитні спеціальності, зокрема в сфері ядерної фізики, можуть отримати збільшені гранти, що є спробою залучити більше фахівців у важливі для країни галузі.

Запровадження такого фінансового інструменту як державні гранти, є спробою зробити систему освіти більш гнучкою, адаптованою до ринкових вимог та спрямованою на задоволення потреб як студентів, так і суспільства в

цілому. Однак, зважаючи на момент запровадження фінансового інструменту, на цей час неможливим є оцінювання результатів впливу та ефективності використання саме грантового підходу щодо забезпечення потрібної для держави структури підготовки фахівців.

Фінансові інструменти, серед яких розподіл обсягів державного замовлення, державні освітні гранти, грантове фінансування інноваційних напрямів, спеціальні програми підтримки пріоритетних спеціальностей, формують не лише обсяг та якість підготовки фахівців, але й спонукають навчальні заклади орієнтуватися на спеціальності, які мають стратегічне значення для держави. Однак, вирішення проблеми узгодження структури підготовки фахівців потребам ринку та стратегічним цілям розвитку України, потребує комплексного підходу, який включає сукупність заходів та механізмів не тільки фінансового характеру.

Сукупність фінансових інструментів та ефективність їх використання чинять вплив на якість та конкурентоспроможність вищої освіти, підвищення рівня підготовки студентів відповідно до вимог міжнародних стандартів, та оптимізацію державних ресурсів задля ефективного розвитку людського капіталу.

Список використаних джерел:

1. Ponomarenko, V. S. (2022). State Order for the Training of Specialists With Higher Education and Optimisation of the Higher Education Network. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 22(18). <https://doi.org/10.33423/jhetp.v22i18.5705>
2. Pysarchuk, O. (2021). Analysis of the higher education institutions network and the problem of its financing. *Economics of Development*, 20(3), 25-39. [https://doi.org/10.57111/econ.20\(3\).2021.25-39](https://doi.org/10.57111/econ.20(3).2021.25-39)
3. Лондар С.Л (2021) Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування : монографія / за ред. С. Л. Лондара ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2021. 274 с

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ ДО 5 % ТА ПЕРЕГЛЯДУ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Попова Л. М., д-р юрид. наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку та безпеки бізнесу Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, Крайник Г. С., канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри Права та публічного управління Історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка

У грудні 2024 р. відбудеться підвищення військового збору в Україні до 5 % шляхом внесення змін до Податкового кодексу України [1] на період дії воєнного стану до перемоги. Це підвищить фінансові можливості для оборони України, сприятиме швидшій перемозі над рф. Це відповідає ст. 65 Конституції України